

Täysistunto

Keskiviikko 22.10.2025 klo 14.00—17.03

14. Valtioneuvoston ilmastovuosikertomus 2025

Kertomus K 16/2025 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2025 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 10/2025 vp. Nyt päätetään kannanotosta kertomuksen johdosta. — Keskustelu alkaa. Esittelypuheenvuoro, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Pitko, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.40 **Jenni Pitko vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen ympäristövaliokunnan mietinnön ilmastovuosikertomuksesta vuodelta 2025. Tässä vuosikertomuksessa on raportoitu eduskunnalle siis vuoden 2023 lopulliset päästötiedot sekä vuoden 2024 pikaennakkotiedot. Vuosikertomuksessa ei ole esitelty konkreettisia ehdotuksia lisätoimista, vaan ilmastolain 16 §:n mukaisesti valtioneuvosto päättää ilmastopolitiikan suunnitelmien seurannan yhteydessä tarvittavista lisätoimista.

Ilmastovuosikertomuksen vaihtuvina teemoina tänä vuonna ovat olleet terveys ja ilmaston vaikutus siihen sekä toimimattomuuden kustannukset. Valiokunta pitää tätä vuosikertomusta kattavana ja ansiokkaana. Lausuntopalautteessa on vielä toivottu selkeämpää arviota siitä, mitkä politiikkatoimet kullakin sektorilla ovat onnistuneet, mikä niiden vaikutavuus on ollut ja miksi joitakin politiikkatoimia ei ole pantu toimeen suunnitellusti.

Arvoisa puhemies! Ilmastotoimet ja terveys -teemasta valiokunta nostaa esiin yhdyskuntasuunnittelun ja rakennetun ympäristön merkityksen ilmastovuosikertomuksen keskeisille teemoille. Ilmastovuosikertomuksessa kuvataan lämpösaarekeliöitä, mikä varsinkin tiiviisti rakennetuilla ympäristöillä voi vaikuttaa ihmisten terveyteen. Sitä ilmiötä voidaan pitkällä aikavälillä lieventää yhdyskuntasuunnittelun keinoin, kuten rakenteiden sijoittelulla ja materiaalivalinnoilla ja myös viherrakentamisella. Valiokunnan saamassa lausuntopalautteessa tuodaan esille, että rakennetussa ympäristössä luonto on keskeinen keino hillitä monia ilmastomuutoksen mukanaan tuomia ihmisten arkeen vaikuttavia risiketekijöitä ja samalla vahvistaa luonnon monimuotoisuutta ja sitoa hiiltä.

Toimimattomuuden kustannuksista ilmastovuosikertomuksen keskeinen viesti on se, että toimimattomuuden kustannukset ovat suuremmat kuin nyt tehtävien ilmastotoimien hinta. Tarkkoja kustannuksia ei tässä ilmastovuosikertomuksessa esitetä, mutta Euroopan ympäristökeskuksen mukaan ilmastomuutos aiheuttaa maailmantalouteen keskimäärin 19 prosentin tulonmenetyksen seuraavan 26 vuoden aikana suhteessa tilanteeseen, jossa ilmastomuutosta ei olisi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2025 vp

Ilmastovuosikertomuksessa tuodaan esille myös menetettyjen hyötyjen näkökulma. Investoinnit puhtaaseen siirtymään tarjoavat merkittäviä taloudellisia hyötyjä. Ne edistävät myös Suomen talouskasvua ja kilpailukykyä sekä parantavat energiajärjestelmän omavaraisuutta.

No, sitten lyhyesti eri sektoreiden tilanteesta:

Päästökauppasektorilla näemme positiivista kehitystä. Päästökauppaan kuuluvien laitosten päästöt olivat 13,3 megatonnia hiilidioksidiekvivalenttia vuonna 2023, ja ne vähenivät edellisvuodesta 2,1 megatonnia eli noin 14 prosenttia. Tähän vaikutti erityisesti kivihiilen kulutuksen lasku ja turpeen kulutuksen lasku 33 prosentilla edellisvuodesta. Päästökauppasektorin päästökahtely tulee todennäköisesti etenemään nopeudella, joka mahdollistaa sille asetettujen tavoitteiden saavuttamisen, mutta sekin edellyttää investointeja niin yksittäisiin teollisiin laitoksiin kuin energiajärjestelmään laajemmin, erityisesti päästöttömään sähköntuotantoon ja energiansiirtoyhteyksiin. Valiokunnan lausuntopalautteessa on tuotu esiin, että politiikkatoimisskenaariossa ilmastotavoitteiden saavuttaminen rakennetaan pitkälti teknologisten nielujen varaan, ja samalla todetaan, että niiden toteutumiseen liittyy suuria epävarmuuksia.

Taakanjakosektorista, jossa siis ovat päästölähteet, liikenne, maatalous, rakennusten erillislämmitys, työkonet, jätteiden käsittely ja jätteenpolto sekä F-kaasut: Vuonna 2024 erityisesti liikenteen päästökahtely kääntyi nousuun, ja ilmastovuosikertomuksen mukaan politiikkatoimista liikenteen päästöjen kasvuun vaikutti erityisesti jaellun biopoltoainemäärän lasku vuonna 2024. Myös liikenne- ja viestintävaliokunta on todennut lausunnossaan ympäristövaliokunnalle, että osa hallituksen viimeaikaisista päätöksistä ei vielä näy kertomuksen arvioinneissa, mutta yleisesti voidaan todeta, että taakanjakosektorilla päästökahtely on hidas pieneneään.

Maankäyttösektori on ollut vuonna 2024 päästölähde. Maankäyttösektorin nettopäästö oli 13,5 megatonnia hiilidioksidiekvivalenttia vuoden 24 pikaennakkotietojen mukaan. Hiilinielujen kääntyminen päästölähteiksi on johtunut erityisesti metsien hiilinielujen muutoksista, joihin ovat vaikuttaneet pääosin hakkuumäärien kasvu, puuston kasvun hidastuminen sekä maaperäpäästöjen kasvu. Ilmastovuosikertomuksessa todetaankin, ettei LULUCF-asetuksen mukaisen kauden 21–25 velvoitteita tulla saavuttamaan. Vaje on merkittävä. Se on jopa kokoluokkaa 34 megatonnia CO₂-ekvivalenttia, kun ottaa huomioon taakanjako- ja päästökauppasektorin politiikkatoimisskenaarion mukaisen päästökahtelyksen. Huomionarvoista on, että nyt voimassa oleva maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma tähtää kolmen megatonnin päästövähennykseen, kun tämä vaje on siis 34 megatonnia.

Metsien hiilinielujen säilyttämiseen ja kasvattamiseen liittyy huoli puun ja metsäteollisuuden sivuvirtojen lisääntyvästä hyödyntämisestä energiakäytössä. Tämän on valiokunta erityisesti todennut.

Vielä haluaisin nostaa sen, että valiokunta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että kotimaisen uusiutuvaan raaka-aineeseen perustuvan teollisuuden arvonlisän nostamista halutaan edistää, ja korostetaan bio- ja kiertotalousratkaisuja ja niiden hyvinvointia Suomeen tuovaa vaikutusta.

Yhteenvedona: Meillä on ilmastopolitiikassa nähtävissä joitakin positiivisia asioita, mutta yleiskuva on se, että nykyiset toimet eivät riitä kattamaan Suomen omia velvoitteita tai ilmastolain tavoitteita. Siksi valiokunta on yksimielisessä mietinnössään päättänyt hyväksyä kannanoton: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin keskeisten il-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2025 vp

mastopolitiikan suunnitelmien päivittämiseksi ja valmistelee ehdotukset kustannustehokkaiksi lisätoimiksi toimien kokonaisvaikutukset huomioon ottaen.”

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset esittelystä. — Sitten edustaja Kallio.

15.48 **Vesa Kallio kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kuten ympäristövaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Pitko toi esille, niin valiokunta oli yksimielinen tässä mietinnössä.

Joitain näkökulmia tähän ilmastovuosikertomukseen liittyen — sali on kovin tyhjä, vaikka asia on hyvin merkityksellinen monella tapaa, mutta varmaan monilla on ilmeisesti muita kiireitä:

Tämä valtioneuvoston ilmastovuosikertomushan kuvaa hyvin seikkaperäisesti sekä Euroopan unionin että kansallisen tason ilmastolainsäädäntöä. Kertomuksessa käydään läpi poliittisella tasolla asetettujen tavoitteiden toteumaa ja kuvataan, millaisin politiikkatoimenpitein asetettuja tavoitteita on pyritty saavuttamaan. Ilmastovuosikertomuksessa on myös kuvaus kasvihuonekaasuinventariosta, mikä on keskeinen väline toteutuman seurannassa.

Ilmastolaki edellyttää, että ilmastovuosikertomuksessa arvioidaan ilmastopolitiikan suunnitelmissa esitettyjen nykyisten ja suunniteltujen toimien riittävyttä sekä lisätoimien tarvetta tavoitteiden saavuttamiseksi. Ilmastovuosikertomuksen tehtäviin ei kuitenkaan kuulu lisätoimien esittäminen.

Ilmastovuosikertomus 2025 osoittaa, että Euroopan unionin tasolla asetettuja LULUCF-velvoitteita ei tulla saavuttamaan ensimmäisellä, vuonna 2025 päättyvällä, vertailukaudella. Asiantuntija-arvioiden mukaan on myös epätodennäköistä, että näitä velvoitteita pystyttäisiin Suomessa saavuttamaan myöskään seuraavalla, vuonna 2030 päättyvällä, vertailukaudella. Toteutunut kehitys ei anna perusteita myöskään siihen, että Suomi saavuttaisi kansallisen ilmastolain hiilineutraaliustavoitteen vuoteen 2035 mennessä. Samalla on hyvä huomioida, että kansallinen ilmastolaki ei aseta suoraa tavoitetta LULUCF-sektorille.

Arvoisa puhemies! LULUCF-sektorin toimintaympäristö on merkittävältä osin muuttunut aiemmin asetettujen politiikkatavoitteiden osalta. Nämä muuttuneet tekijät on nostettu esille ilmastovuosikertomuksessa. Asetettujen politiikkatavoitteiden pohja on kadonnut suurelta osin kasvihuonekaasuinventarioon tehtyjen muutosten sekä Venäjän hyökkäyssodan vaikutusten seurauksena. Tämän seurauksena tavoitteiden saavuttaminen vaikuttaa, ikävä kyllä, kutakuinkin mahdottomalta. Mitään sellaista, mikä muuttaisi tätä tilannetta, ei myöskään ole odotettavissa. Esimerkiksi turvemaiden päästöt tulevat ilmastomuutoksen jatkuessa edelleen kasvamaan turpeen hajoamisen kiihtymisen seurauksena. Jälkijättöisesti voidaan todeta, että poliittisten tavoitteiden asetannassa on laskettu liikaa epävarmoihin LULUCF-sektorin nieluihin ja tehty niiden osalta oletuksia, jotka eivät ole toteutuneet.

Arvoisa puhemies! Ilmastopolitiikassa ei ole kyetty rakentamaan maatalousyrittäjille ja metsänomistajille kannustavia, tehokkaita ja vaikuttavia ansaintamahdollisuuksia maankäyttösektorin nielujen vahvistamiseksi. Tähän ovat keskeisimpänä syynä rahoituksen puutteet ja katkokset. Myöskään vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden kehitystä ei ole tapahtunut toivotulla tavalla sen enempää Suomessa kuin Euroopan unionin tasolla. Tämän seurauksena hiilimarkkinoihin perustuvalla liiketoiminnalla ei ole pystytty luomaan kunnollisia toimintaedellytyksiä. Positiivista on, että tästä huolimatta useimmissa keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmissa KAISUssa tai KAISU kakkosessa ja maankäyttösektorin il-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2025 vp

mastosuunnitelmassa MISUssa esitetyissä maa- ja metsätaloutta koskevissa toimenpiteissä on pystytty etenemään.

Arvoisa puhemies! Oleellista erityisesti maankäyttösektorilla ja varsinkin maa- ja metsätalouden osalta on luoda selkeä toimintaympäristö. Tällainen toimintaympäristö muodostuu, kun kaikki toimijat tietävät, mitä heiltä odotetaan, ja annetaan heille välineet ja resurssit vastata näihin odotuksiin. Tämän jälkeen toimijoille annetaan työrauha ja sovitussa ajassa arvioidaan, miten toimenpiteet ovat toteutuneet ja vaikuttaneet, ja tämän pohjalta tehdään tarvittavia muutoksia eli uusia päätöksiä, ja mikä tärkeintä, missään kohtaa ei käytetä turhaa energiaa syyllisten etsimiseen ja ristiinnaulitsemiseen. Se ei edistä kenenkään intressejä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

15.52 **Merja Rasinkangas ps:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on vuoden 2025 ilmastovuosikertomus. On selvää, että meidän tulee kantaa vastuuta ympäristöstä ja omilla toimilla koettaa minimoida päästöt. Samalla on kuitenkin huolehdittava siitä, että ilmastopolitiikka on realistista, suomalaisille oikeudenmukaista ja Suomen olosuhteisiin sopivaa.

Arvoisa puhemies! On syytä todeta, että vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoite on erittäin vaikea, ellei mahdoton, saavuttaa nykyisillä laskentaperiaatteilla. Suomessa käytettävä metsien hiilinielulaskenta vääristää kokonaiskuvaa ja antaa vaikutelman, että metsämme olisivat päästölähde. Tämä ei vastaa todellisuutta. Esimerkiksi kansainväliset mittaukset, kuten Nasan satelliittiaineisto, osoittavat, että Suomen metsät sitovat hiiltä ja toimivat nieluna. Ruotsin puolella metsät lasketaan hiilinieluiksi, mutta Suomen puolella ne muuttuvat yhtäkkiä päästölähteeksi. On selvää, että ongelma on laskentatavassa, ei metsässä. Tällainen epä johdonmukaisuus ei voi olla järkevän ilmastopolitiikan perusta. Metsämme ovat monille metsänomistajille tärkeä elinkeino ja suomalaiselle teollisuudelle myös tärkeä vientituote.

Arvoisa puhemies! Ilmastolain tiukka tulkinta edellyttäisi uusia ja entistä tiukempia ilmastotoimia, jotka väistämättä lisäisivät kustannuksia niin kotitalouksille kuin yrityksillekin. Tällaiset toimet heikentäisivät Suomen kilpailukykyä, ruokaturvaa ja huoltovarmuutta. On hyvä, että nykyinen hallitus on linjannut, ettei ilmastotoimia tule tehdä tavalla, joka nostaa ihmisten arjen kustannuksia tai heikentää Suomen kilpailukykyä.

Perussuomalaisten näkemyksen mukaan hiilineutraaliustavoitetta tulisi siirtää eteenpäin, ei siksi, että emme välittäisi ympäristöstä, vaan siksi, että tavoite on nykyisellään epärealistinen ja perustuu tosiaan virheellisiin laskelmiin.

Arvoisa puhemies! Ruoantuotanto on tässä kertomuksessa nähty lähinnä päästölähteenä. Maatalous on kuitenkin huoltovarmuuden perusta ja kansallinen turvallisuuskysymys. Suomalainen puhdas ruoka on arvokasta, ja sitä arvostetaan myös ulkomailla. Liian tiukat ja nopealla aikataululla asetetut ilmastotoimet uhkaavat ajaa yhä useampia maataloja lopettamaan toimintansa. Jo nyt tilanne on monin paikoin kannattamaton, ja jokainen uusi vaatimus lisää painetta tuottajille. On myös muistettava, että teknologia ei mahdollista sitä, että maatalous voisi pyöriä pelkästään sähköllä tai päästöttömillä koneilla. Suomen ilmasto ja pitkät etäisyydet tekevät tästä epärealistista. Maataloudessa sähkötraktorit ja sähköpuimurit eivät ole käytännöllinen ratkaisu suomalaisessa viljelyssä, eikä niiden valmistukseen ole ympäristölle päästötöntä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2025 vp

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset katsovat, että Suomen on tehtävä ilmastopolitiikkaa järjellä. Meidän on turvattava maatalouden ja teollisuuden toimintaedellytykset sekä varmistettava, että suomalaiset voivat elää ja tehdä työtä ilman kohtuuttomia lisärasituk-
sia. Ilmasto on yhteinen, mutta Suomen osuus maailman päästöistä on promillen luokkaa. On epäreilua, että suomalaisia syyllistetään ja kustannuksia lisätään, kun samaan aikaan suursaastuttajat jatkavat päästöjään ilman vastaavia velvoitteita. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kangas.

15.56 Antti Kangas ps: Arvoisa puhemies! Ilmastovuosikertomus on erinomaisella tarkkuudella laadittu, ja siinä on otettu eri näkökannat hyvin huomioon. Haluaisinkin siksi suunnata katseet tulevaisuuteen ja suomalaiseen yrittäjyyteen, kun samalla voitaisiin parantaa myös yhteistä ilmastoamme oman taloutemme lisäksi.

Kotimaiset hiilimarkkinat voivat olla Suomen seuraava vientivaltti, kunhan toimeen vain tartutaan. Suomella on erinomaiset edellytykset toteuttaa ilmastotoimia kotimaassa. Tarvitsemme kuitenkin selkeät pelisäännöt, emme voi jäädä odottamaan EU:n CRCF-asetuksen valmistumista. Muualla Euroopassa rakennetaan jo kansallisia sertifiointijärjestelmiä, ja nyt myös Suomen aika on viimein toimia. Mahdollisuudet ovat olemassa, kunhan vain toimeen tartutaan.

Arvoisa puhemies! Ilmastokriisin ratkaiseminen vaatii sekä hiilinielujen vahvistamista että päästövähennyksiä. Hiilikompensointi ei yksinään ratkaise ilmastonmuutosta, ja siksi sitä arvostellaankin voimakkaasti keinona torjua ilmastonmuutosta. Ongelmia syntyy, kun puuttuu läpinäkyvyys, lisäisyys ja pysyvyys. Toisin sanoen: mitä todella on tehty ja olisiko hanketta tapahtunut ilman rahoitusta ja säilyykö vaikutus pitkällä aikavälillä. Ilman näitä ehtoja kompensointi voi muuttua ilmastopositiivisuuden valepuvuksi.

Erityisesti Afrikka-vetoiset hankkeet ovat olleet osin peiteltyä kehitysapua, välillä jopa täysin kehitysapua, eivätkä niinkään todellisia ilmastotoimia. Hiilensidonta on tiedettä ja yrittämistä, ei ideologiaa tai kehitysapua. Suomalaisella yrittäjyydellä voidaan palauttaa luottamus kompensatioratkaisuihin samalla, kun Suomen maaseudulle saataisiin merkittäviä tuloja.

Arvoisa puhemies! Ranskassa vuonna 2018 lanseerattu label bas carbone -sertifiointijärjestelmä osoittaa, miten hiilikompensaatiota voidaan tehdä julkisen sektorin näyttämällä polulla ilman minkäänlaista raskasta byrokratiaa. Monet ranskalaiset yritykset eri toimialoilla rahoittavat LBC-projekteja osana vastuullisuusstrategioitaan.

Vuodesta 2022 alkaen Ranskan lainsäädäntö on velvoittanut esimerkiksi kotimaisia lentoyhtiöitä kompensoimaan päästöjään. Kuuden vuoden jälkeen Ranskassa on ekologisen ministeriön lukujen mukaan sertifioitu yli 2 000 hanketta, mikä vastaa noin seitsemää miljoonaa tonnia vältettyä tai sidottua hiilidioksidipäästöä. 98 prosenttia hiilivaikutuksista saatiin uudelleenmetsityksellä, metsien palauttamisella, karjatalouden tehostamisella ja uudistavalla peltoviljelyllä.

Ranskassa projektit hyväksytään viranomaisten toimesta, ja ne käyvät läpi riippumattoman auditoinnin. Toimenpiteet perustuvat tarkasti määriteltyihin menetelmiin esimerkiksi metsänhoidossa ja maataloudessa. Päästövähennykset lasketaan konservatiivisesti, ja todentaminen tapahtuu vasta useiden vuosien päästä. Päästövähennysten vaikutukset ovat 5.9.2025 alkaen myös siirrettävissä projektien todentamisen jälkeen. Uusimmassa asetuk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2025 vp

sessä muun muassa pyritään tehostamaan markkinoita ja houkuttelemaan rahoittajia tekemään päästökompensaatioita.

Alankomaissa puolestaan on otettu käyttöön EU:n CRCF-periaatteisiin pohjautuva kansallinen malli, jota sen kehittäjä Stichting Nationale Koolstofmarkt eli SNK soveltaa sertifiointikehikon periaatteella luodakseen Alankomaihin luotettavat kaupalliset, toimivat vapaaehtoiset hiilimarkkinat. Järjestelmä myöntää todentamiseen perustuvia sertifikaatteja Alankomaissa toteutettujen päästövähennys- ja hiilensidontahankkeiden perusteella.

Arvoisa puhemies! Kuten Ranskan ja Alankomaiden esimerkeistä nähdään, vapaaehtoinen hiilensidontamarkkina kehittyi, ja se tarjoaa Suomelle mahdollisuuden tehdä hiilikompensointi todella merkittävä vientituote. Jos jossain niin metsätaloudessa Suomella on kansainvälistä todellista huippuosaamista. Ilmastomuutos ei sinällään odota. Nyt on Suomen aika toimia ja ottaa paikka maailmankartalla. Samalla kun julkiset toimijat pohtivat ratkaisujaan, yksityinen sektori rakentaa pääomillaan puhtaampaa tulevaisuutta, ei ideologisista näkökulmista vaan yritystoiminnan näkökulmasta.

Minä uskon, että kun pelisäännöt ovat kunnossa, luottamus ilmastomarkkinoihin voidaan palauttaa. Hiilensidonta on muutakin kuin pelkkää markkinointia. Siitä täytyy tehdä osa parempaa ilmastopolitiikkaa, ja sillä voidaan saada Suomeen merkittäviä vientituloja, yrittäjyyttä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä.

16.01 **Mai Kivelä vas:** Arvoisa puhemies! Tämän vuoden ilmastovuosikertomuksesta käy jälleen selkeästi ilmi, että Suomi ei ole hallituksen nykytoimilla saavuttamassa Suomen kansallisesti ja kansainvälisesti sitovia ilmastotavoitteita. Vaikka Suomi on onnistunut vähentämään fossiilisia päästöjä, maankäyttösektorin nielun romahtamisen ja päästöjen lisääntymisen takia Suomen nettopäästöt eivät ole vähentyneet yli 30 vuoteen. Lisäksi käytännössä päästökaupparegulatori valuu maankäyttösektorin puolelle, koska metsäbiomassan energiakäytön katsotaan olevan päästötöntä. Tosiasiassa biomassan energiakäyttö heikentää maankäyttösektorin nettonielua, eikä tätä käsitellä ilmastovuosikertomuksessa.

Selvää on, että lisätoimien tarve niin maankäyttö- kuin taakanjakosektorilla on akuutti. Orpon hallitus ei kuitenkaan ole ryhtynyt lisätoimiin tavoitteiden saavuttamiseksi, vaikka eduskunta on edellyttänyt niitä jo aiempien ilmastovuosikertomusten yhteydessä. Päinvastoin, hallitusohjelmassaan ja jälleen ensi vuoden talousarvioesityksessä hallitus vesittää useita ilmastopoliittisia toimia myös riittämättömällä taikalla kokonaan puuttuvalla rahoituksella, ja samalla vuoden 35 hiilineutraalisuustavoite on vailla selvää strategiaa sen saavuttamiseksi, eikä sen saavuttaminen näytä todennäköiseltä ilman merkittäviä lisätoimia.

Ilmastovuosikertomuksen mukaan Suomen kansalliset päästövähennystavoitteet vuosille 30 ja 40 saavutetaan, mikäli tekniset hiilinielut toteutuvat. Teknologisten hiilinielujen toteutumiseen liittyy kuitenkin suuria epävarmuuksia, ja siksi ilmastopolitiikka ei voi nojata niiden varaan. Teknologisista nieluista ei ole realistista saada merkittäviä päästövähennyksiä ennen kuin vasta 30-luvun puolella, sillä Suomessa ei ole tällä hetkellä vielä yhtään hanketta vireillä. Eli parhaimmassakaan tapauksessa hiilen talteenottoon liittyvät ratkaisut eivät yksin ratkaise maankäyttösektorin vaikeaa tilannetta.

No, lukuisat luonnollisia hiilinieluja ylläpitävät ja kasvattavat maankäyttösektorin toimet, kuten hakkuiden selkeä maltillistaminen tai kosteikkoviljelyn tukeminen, ovat vaikutuksiltaan välittömiä sekä paljon teknisiä nieluja kustannustehokkaampia todennäköisesti

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2025 vp

vielä pitkälle vuoden 30 jälkeen. EU:n taakanjako- ja maankäyttösektorin päästövähennysvelvoitteita ei nykyisillä toimilla tulla saavuttamaan ilman nielu- tai päästöyksiköiden hankkimista muista jäsenmaista. Ostoyksikkömäärien ostaminen tilanteen vaatimassa mitataavassa ei kuitenkaan ole uskottavaa saatikka järkevää, sillä niiden saatavuudesta ja hinnasta ei ole tietoa. Samaan aikaan maankäyttösektorin hyvittämättä jääneen alijäämän kaatumisen edes osittain taakanjakosektorille johtaisi Suomen kannalta mahdottomaan päästövähennystilanteeseen. Eli lisää päästövähennystoimia tarvitaan akuutisti myös taakanjakosektorilla riippumatta maankäyttösektorin vaikutuksesta. Tilanne on siis se, että nettonielua tulee vahvistaa välittömästi samalla, kun edelleen päästövähennyksiä kirittäään.

Maankäyttösektorin tilanne on tosiaan erityisen huolestuttava, ja Luonnonvarakeskukseen mukaan Suomea odottaa LULUCF:n ensimmäisellä velvoitekaudella massiivinen hiilinielualijäämä. Pääsyy nielujen romahtamiselle on metsien kasvun hidastumisen ohella hakkuiden liian korkea taso. Ja kuten valiokunnan saamissa asiantuntijalausunnoissakin todettiin, ilman kotimaisen hakkuutason maltillistamista Suomi ei ole pääsemässä myöskään EU:n maankäyttösektorin tavoitteisiin nykyisellä eikä toisella velvoitekaudella. Maankäyttösektorin nieluvajeen kattaminen taakanjakosektorin lisätoimilla ei tosiaan ole mahdollista. Maankäyttösektorin nieluvajeeseen onkin suhtauduttava erityisen vakavasti viimeistään nyt, ja tämä tilanne ei todellakaan myöskään ratkea sillä, että Suomi lähtee Brysseliin ja pyrkii neuvottelemaan irti näistä LULUCF-tavoitteista. Hallituksen on päätettävä pikaisesti toimista maankäyttösektorin hiilinielujen vahvistamiseksi. Erityisen tärkeitä ovat keinot turvepeltojen päästöjen rajoittamiseksi ja metsäkadon hillitsemiseksi. Me tiedämme, että näitä keinoja kyllä on olemassa, mutta hallitus ei ole niihin tarttunut. Tärkeää olisi, että maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma MISU päivitetään nyt, jo tällä vaalikaudella. Metsäsektorin hiilinielua voidaan kasvattaa ja metsäluonnon monimuotoisuutta elvyttää siirtymällä jatkuvapeitteiseen kasvatukseen ja kiertoaikojen pidentämiseen, toteuttamalla päästövähennyksiä turvepelloilla, ottamalla käyttöön esimerkiksi maankäytön muutosmaksu ja näin poispäin. Ilmastoviisaaseen metsätalouteen kuuluu jalostusasteen nostaminen. Se on myös tehokas keino varastoida hiiltä ja samalla kasvattaa metsäteollisuuden arvonalisää, kuten valiokunnan mietinnössäkkin todetaan.

Kiertotalouden osalta on todettava, että Suomi on yhä jäljessä kiertotalouden strategisen ohjelman tavoitteista ja menestyy EU-maiden vertailussa huonosti etenkin resurssituottavuuden, materiaalien kiertotalousasteen ja yhdyskuntapakkaus- ja rakennusjätteen kierrätysasteen mittareilla. Kiertotalouden strategisen ohjelman resurssit on arvioitu hyvin niukoiksi suhteessa tavoitteisiin ja tavoiteltujen muutosten mittakaavaan.

Lopuksi vielä: Ruoantuotanto ja kulutus ovat myös aivan keskeisessä roolissa maatalouden kokonaishiilijalanjälkeä tarkasteltaessa. Ruoantuotannon päästövähennysten osalta ilmastotoimet turvemailla ovat kriittisessä asemassa. Turvepellot tuottavat yli puolet kaikista maatalouden päästöistä, vaikka niiden osuus peltoalasta on vain noin 11 prosenttia. Samalla päästöjä vähentäviin toimiin kuuluu osaltaan entistä vahvemmin kasvisruokavaliioon siirtyminen ja kotieläintalouden korvaaminen kasviproteiinituotteilla.

Näillä huomioilla haluan sanoa, että pidän hyvänä sitä, että ympäristövaliokunnan mietintö on yksimielinen, ja että esitämme eduskunnalle tätä lausumaa, jossa esitämme, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin näiden keskeisten suunnitelmien päivittämiseksi, ja toivon tietenkin, että tämä yksimielisyys jatkuu tässä suuressa salissa. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Pitko.

16.08 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! Täällä keskustelussa on kyseenalaistettu sitä, voidaanko ilmastolain mukainen hiilineutraalisuustavoite toteuttaa. Tästä tutkijoiden ja tieteilijöiden selvä viesti on, jos me toimimme sen eteen, että se on mahdollista toteuttaa mutta se ei toteudu itsestään. Eli me tarvitsemme määrätietoista ilmastopolitiikkaa, ja kuten tästä ilmastovuosikertomuksesta ja ympäristövaliokunnan mietinnöstä voi selvästi lukea, emme ole sillä tiellä, valitettavasti.

Olemme ympäristövaliokunnassa saaneet kuulla pitkän listan tieteeseen perustuvia ratkaisuja, millä tilannetta voidaan parantaa. Me tietenkin tarvitsemme niitä päästöjä vähentäviä keinoja, uutta teknologiaa ja luonnollisten hiilinielujen vahvistamista. Monet niistä ratkaisuista, mitä meille on esitelty, parantavat myös meidän elinolosuhteita monella eri tavalla, kuten tässä mietinnössä on nostettu ihmisten terveys esimerkkinä, ja vaikka yksinkertaistettuna meidän liikennejärjestelmä: mitä enemmän me saadaan ihmisiä kulkemaan omin lihasvoimin autoilun sijaan, sitä enemmän se vähentää päästöjä mutta myös lisää ihmisten liikuntaa, mitä me myös politiikalla yritämme toteuttaa, jotta terveyttä pystytään edistämään. No, sehän ei tietenkään tarkoita sitä, että kaikkien täytyy kävellä työmatkansa, mutta meidän täytyy saada kuitenkin se muutos käyntiin, ja sitten teknologialla, esimerkiksi liikennettä sähköistämällä tai biokaasua lisäämällä, hoidamme loput.

Valiokunta nosti mietinnössään esimerkkejä myös luontopohjaisista ratkaisuista. Ne ovat myös asioita, mitkä parantavat luonnon monimuotoisuutta, ja niillä voidaan myös sekä sopeutua ilmastonmuutokseen että torjua sitä.

No, hallitus on onnistunut tässä ilmastopolitiikassaan viivyttämään uusien toimien kanssa. Se kyllä kautensa aluksi perui olemassa olevia ilmastotoimia mutta ei ole tuonut uusia tänne saliin. Me odotamme KAISU-suunnitelmaa eli keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaa sekä ilmasto- ja energiastrategiaa tänä syksynä tänne saliin. Toivottavasti saamme niitä ja tieteeseen perustuvia tehokkaita ja kustannustehokkaita ilmastotoimia sitä kautta.

Haluaisin vielä loppuun sanoa sen, että hallitus pitää kiinni ilmastolaista, mutta on ainakin toistaiseksi valinnut sen linjan, että ei toimi sen eteen. Olin hämmästynyt, kun huomasin, että pääministeri on yrittänyt lobata Suomelle erivapauksia hiilinielujen suhteen. Vaikka tilanne on vaikea, meidän veloitteiden täyttäminen ei ole helppoa, mutta en silti näe vastuullisena ratkaisuna sitä, että yritämme laskentatapoja muuttamalla tehdä siitä suotuisampaa. Meillä on pienenä maana mutta paljon kuluttavalla ja päästöjä aiheuttavalla elämäntyyllillämme vastuumme myös vähentää päästöjä ja kasvattaa hiilinieluja, ja tämä pitäisi myös hallituksen ymmärtää.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

16.12 **Vesa Kallio kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Yksi keskeinen asia ilmastokysymyksissä Euroopan unionin tasolla on se, että meillä olisi kaikissa jäsenmaissa samanlaiset laskentaperusteet ja kaikki samat asiat, joita niihin lasketaan.

Joku sana maataloudesta vielä tähän:

Eduskunnan ympäristövaliokunta järjestää vuosittain julkisen kuulemisen valtioneuvoston ilmastovuosikertomuksesta, ja keskustelussa on vuodesta toiseen aika vahvasti maa- ja metsätalous mukana, sinänsä ihan perustellusti, mutta välillä on vähän semmoinen olo, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2025 vp

hieman epäreilusti. Yksi on se, että maatalouden ilmastopäästöt eivät olisi vähentyneet. On totta, että kehitys on ollut hidasta, mutta on kuitenkin tapahtunut merkittäväkin alenemaa, jos ajatellaan vaikka tuolta 90-luvun alkupuolelta. Maatalous on siinä mielessä ongelmallinen, ei välttämättä ainut toimiala, mutta yksi ongelmallinen toimiala siinä, että niiden nopeiden päästövähennysten, jotka toisivat merkittäviä ja nopeita muutoksia, löytäminen ei ole kovin helppoa, tai varsinkaan niiden käyttöön ottaminen. Ne ovat myös yleensä kalliimpia, ja tulokset näkyvät aika pitkällä aikavälillä. Sitten tässä on se tekijä, kun paljon viljelijöidenkin kanssa on puheissa, että tämä tämmöinen toistuva, jatkuva negatiivinen uutisointi ei sovi tähän maailmanaikaan, varsinkin kun on monia muita haasteita myös siellä tilatasolla.

Keskeistähän tässä on, niin kuin on paljon tuotu esille monissa yhteyksissä, maatalouden kannattavuus, että mitä parempi se kannattavuus olisi, sitä paremmin pystyy niitä ilmastotekoja tekemään, ja en itsekään näe, että nämä ovat toisiaan niin kuin pois sulkevia missään tapauksessa. Se, että meillä lopettaa tiloja todella paljon ja maataloutta ajetaan alas, ei ole ilmastoteko.

Asiantuntija-arvioihan tästä maatalouden 90 prosentin päästövähennystavoitteesta ovat erittäin tiukkoja ja vaikea saavuttaa ilman että tuotantoa vähennetään. Nyt jos ajatellaan tätä maailman tilannetta, niin kyllä jokainen maa joutuu pohtimaan entistä enempi sitä, kuinka on enempi omavarainen ja pidetään ruokaturvasta, huoltovarmuudesta ja sitä kautta myös kokonaisturvallisuudesta kiinni, ja erityisesti meidän on lisättävä omavaraisuutta, myös erityisesti tuotantopanosten osalta. Ehkä uhanalaisimpia tässä yhtälössä ovat nuoret viljelijät, joita on läpi Euroopan aivan liian vähän, niin että tällä tahdilla meiltä loppuvat alan yrittäjät.

Arvoisa puhemies! Maatalouden päätehtävä on ruuan tuottaminen, ja se on turvattava kaikissa olosuhteissa koko EU-alueella ja myös koko Suomessa.

Sitten maatalouden osalta on myös hyvä huomata, että hajautettu tuotanto on aina se paras vaihtoehto kaikilta osin, ja erityisesti jos on joku kriisitilanne. Suomi on hyvin erilainen eri puolilla maata. Olen käyttänyt vuosien varrella monta kertaa sitä esimerkkiä, että itse tulen Etelä-Savosta ja meillä Etelä-Savon, koko sen ison maakunnan, alueella on saman verran peltoa kuin vaikkapa Salon kaupungissa, elikkä se jo kertoo, miten erilainen se tilanne on. Jossain hyvin pienellä alueella on yhtä paljon peltoa kuin meillä hyvin laajalla, vesistöjen rikkomalla alueella. Hajautettu tuotanto tarkoittaa myös monipuolista tuotantoa, ja siinä on kotieläintuotanto ihan keskeisessä asemassa, varsinkin kun otetaan huomioon monilla alueilla nurmituotanto, sillä on kehittyvää valkuaiskasvituotantoa ja muuta, mutta ei ole aivan helppo yhtälö se, ja märehtijät ovat tässä keskeisessä roolissa, koska ne pystyvät hyödyntämään nurmen, jota me ihmiset emme pysty käyttämään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto.

16.15 Pinja Perholehto sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin aloitan ehkä sanomalla, että on helppo yhtyä täällä muutamien nostamaan kehuun siitä, että on äärettömän hyvä, kuinka paljon samanhenkistä ajattelua ympäristövaliokunta oli kuitenkin työkentelyssään loppuviimein löytänyt. Sillä on minun mielestäni tällaisessa ajassa aina poikkeuksellinen arvo, että voidaan laajasti kuulla asiantuntijoita ja pyrkiä sitten asianmukaisesti sen oman valiokunnan substanssin etua ajamaan, ja kyllä se keskeisin lopputulema varmaan meidänkin mietinnössä on lopun klausuuli siitä, että kolmatta kertaa peräkkäin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2025 vp

edellytetään lisätoimia. Kyllä tässä nyt aika pitkään on jo odotettu strategioita, ja kuten täällä muutama edustaja on puheenvuoroissa todennut, esimerkiksi tätä maankäytön ilmastosuunnitelmaa ei olla päivittämässä. Siitä kuitenkin väliarviointi on tulossa, ja kyllä sitä väistämättä on meidänkin sitten seurattava tarkasti.

Tartuisin oikeastaan tähän teknologisten nielujen kokonaisuuteen siksi, että se aika monessa puheenvuorossa nousi esiin. Minusta valiokunnan mietinnössä on siihen liittyen myös aika tasapainoinen huomio siitä, että totta kai Suomen kannattaa ihan jo esimerkiksi vihreän talouskasvun näkökulmastakin panostaa siihen, että teknologiaa ja sen kehittämistä kiritetään ja pyritään luomaan edellytyksiä investoinneille. Mutta kyllähän me ollaan jo aika paljon jäljessä muita Pohjoismaita, ja nyt tämä budjettiriihen päätös leikata jo ennestään aika vaatimatonta 140 miljoonan euron panosta näiden teknisten nielujen kehittämiseen ei ainakaan auta tässä tavoitteessa.

Ehkä silti tätäkin olennaisempi huomio on se, että kysehän ei koskaan voi olla joko—tai vaan sekä—että-kysymyksestä. Eli se, että tuetaan teknologisten nielujen kehittämistä, ei missään nimessä vähennä tarvetta pienentää päästöjä ja vahvistaa luonnollisia nieluja. Joskus ehkä tuntuu siltä, että julkisessa keskustelussa ja poliittisessa debatissa tätä ei haluta ääneen sanoa, ja sen takia on erittäin tervetullutta, että tässä ympäristövaliokunnan mietinnössä se on myös selkeästi sanoitettuna.

Kolmas asia oikeastaan, jonka ajattelin, että haluan nostaa esiin, on se, että tässä ilmastovuosikertomuksessa aika vähän käsitellään sitä, millä tavoin meidän pitäisi samaan aikaan taklata luontokatoa. Sen takia ehkä ajatuksena tulevaan toivottavasti tällaiset luontopohjaiset ratkaisut ja molempien valtavien haasteiden ratkaiseminen yhdessä korostuisivat eduskunnan päätöksissä ja ehkä jollain tavalla näkyisivät myös tässä ilmastovuosikertomuksessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskela.

16.18 **Jari Koskela ps:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Meille perussuomalaisille ilmastopolitiikan ydin on oikea tieto. Jos päästöjen laskenta ei ole tarkkaa ja vertailukelpoista, syntyy väärä kuva Suomen tilanteesta ja sen pohjalta helposti ylimitoitettuja sekä kansalaisille ja teollisuudelle kalliita ratkaisuja.

Jokaisen ilmastopoliittisen toimen pitää perustua yhtenäisiin, läpinäkyviin menetelmiin ja vertailukelpoihin aikasarjoihin, ei arvioihin, joita ei voi todentaa. Laskennan periaatteet pitää siis saada kuntoon. Sektorit tulee kuvata samalla tavoin vuodesta toiseen, välttää päällekkäislaskentaa ja erottaa selkeästi politiikkavaikutukset taloussykleistä ja säästä. Maankäyttösektorilla on varmistettava, että inventaario perustuu ajantasaisiin mittauksiin, kasvukunnon ja tuhoriskien huomiointiin sekä siihen, että pitkäaikainen puunkäyttö laskeaan oikein. Emme voi paikkailla epävarmuuksia ostamalla ulkomaisia nieluyksiköitä mailta, jotka ovat oman luontonsa jo tuhonneet.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietintö valtioneuvoston ilmastovuosikertomuksesta antaa hyvän yleiskuvan, mutta perussuomalaisille tärkeää on, että ilmastopolitiikka on ennen kaikkea kustannustehokasta, teknologianeutraalia ja suomalaista arkea kunnioittavaa. Tarvitsemme selkeät vaikutusarviointit siitä, paljonko toimi maksaa, miten se vaikuttaa globaaleihin päästöihin, kilpailukykyyn ja suomalaisen työn edellytyksiin. Tämän on oltava lähtökohta, ei sivuhuomio.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2025 vp

Taakanjakosektorilla tarvitsemme realismia. Suomi on harvaan asuttu, ja kuljetusyhteydet ovat meillä pitkät. Liikennettä ei voi ohjata pelkillä kielloilla ja sanktioilla vaan älykkäästi: kaluston uusiutumista edistävillä kannustustoimilla, tieverkon kunnossapidolla ja logistiikan sujuvuudella. Autoilijaa ei voi kurittaa kohtuuttomilla verotaakoilla. Hallitus on tässä tehnyt oikeita liikkeitä. Maataloudessa päästövähennykset on tehtävä vapaaehtoisin, kannattaviin toimiin nojaten. Kotimainen ruoantuotanto ja huoltovarmuus ovat ensisijaisia. Kiertotalous, kasvinjalostus, lainanottoriippuvuuden vähentäminen ja uudet rehuinnovaatiot ovat järkeviä keinoja.

Arvoisa puhemies! Turvetuotannon suhteen Suomessa on tehty paljon virheitä. Turvetta on ajettu alas välittämättä seurauksista. Samalla on vaarannettu elintärkeiden kasvu- ja kuiviketurpeiden saanti. Turpeella on myös monia muita käyttötarkoituksia, joista ehkä tärkeimpänä nostaisin esiin biostimulantit, joilla voidaan parantaa maaperän laatua ja saada enemmän aikaa vähemmällä. Enkä myöskään väheksy sitä, että jos me teemme aktiivihiiltä Suomessa turpeesta, niin meidän ei tarvitse sitä ostaa Kiinasta kivihiilellä valmistetuna. Turvetuotannon suhteen pitääkin nyt tehdä suunnanmuutos ja nähdä tämä tärkeä maamme ruskea kulta muuna kuin päästölähteenä ja ilmastopahiksena. Tämä olisi erittäin tärkeää koko Suomelle. Kun laskemme turpeeseen liittyvät kaikki asiat, plussat ja miinukset, niin se on myöskin ilmastolle nettopositiivinen. Näin se vaan on.

Mitä tulee meidän turvepeltoihin — täällä sanottiin, että 11 tai 12 prosenttia, mikä se nyt onkin — niin ne ovat kuitenkin tärkeä osa meidän huoltovarmuuttamme, joka tapauksessa. Me olemme vielä omavaraisia ruoan suhteen ja varmasti tuotamme täällä maailman parasta, turvallisinta ruokaa. On kaikkien tiedossa, että ruoantuotantomme on huippulaatuista. Kuten edustaja Kallio täällä hyvin kertoi, niin nämä turvepeltoikin ovat tietyllä alueella Suomea, ja jos turveasia ajetaan alas, niin se tarkoittaa koko seutukunnalle sitä, että se kuolee, jos he eivät saa viljellä näillä pelloilla. Tämäkin asia pitää myöskin pohtia kokonaisvaltaisesti. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä.

16.23 Mai Kivelä vas: Kiitos, arvoisa puhemies! Vielä hieman kommenttia tähän keskusteluun:

Itse pidän hyvänä sitä, että meillä kuitenkin on tässä maassa laaja jaettu käsitys siitä, että ilmastotavoitteista tulee pitää kiinni. Meillä on hyvin laaja yhteinen yksimielisyys tästä lisätoimien tarpeesta, mikä on tietenkin luonnollista, koska nämä luvut ovat ilmiselviä: jos katsotaan ihan puhtaasti lukujen valossa, niin on selvää, että näitä lisätoimia tarvitaan.

Mutta sitten haluaisin kuitenkin huomioida hallituspuolueille sitä, että jos on sitoutunut johonkin tavoitteeseen tai jos meillä on kansainvälisiä sitoumuksia, niin kyllä silloin on myös pystyttävä esittämään ne keinot, jotka omalla vuorollaan vievät sitä tavoitetta kohti, koska jos näin ei tee, niin silloin se sitoutuminen johonkin tavoitteeseen muuttuu aika tyhjäksi. Se ei tietenkään sitten ole myöskään suoraselkäistä, ja sitten pitää suoraan sanoa, onko edistämässä jotain asiaa vai ei.

Samaan aikaan meillä kuitenkin on tieto näistä keinoista. Kyse ei ole siitä, että meillä olisi jotenkin epäselvyyttä sen tiedon suhteen. Itse pidän sitä hieman sivuraiteelle menemisenä, kun annetaan ymmärtää, että meillä ei olisi riittävää tietoa siitä, mitä pitäisi tehdä, kun näin ei kuitenkaan ole. Sitten vielä meillä on tätä keinovalikoimaa vaikka kuinka paljon. Esimerkiksi tämä hakkuiden maltillistaminen on kyllä asia, joka hyvin monesti ja suo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2025 vp

raan on tuotu ehdotuksena, viimeisimpänä tässä Ilmastopaneelin tuoreimmassa politiikka-toimilistauksessa. Meillä on paljon, mitä verotuksen puolella pitäisi tehdä, ja sitten on esimerkiksi tällaiset yksittäiset päätökset, kuten vaikka tämä jakeluvaikeus. On aivan selvää, että eihän meillä ole erimielisyyttä siitä, ovatko nämä asioita, jotka vievät kohti tätä ilmastotavoitetta vai ei.

Eli ajattelen, että kyllä hallituksen pitäisi suoraselkäisesti sanoa, että näitä aletaan nyt toteuttaa. Toki tässä on myös muistettava, että eduskuntahan on näitä velvoittanut, että sikäli eduskunnankin sanalla pitäisi tässä olla jotain merkitystä. Sitten samaan aikaan tulee ymmärtää, että nämä ovat asioita, jotka on tehtävä joka tapauksessa. Eli kuten ympäristövaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Pitko sanoi, samaan aikaan voisi myös nähdä ne mahdollisuudet. Täällä puhuttiin paljon ruoantuotannosta, ja yhtä lailla voisi kääntää niin päin, että kasviproteiinituotannon kasvattaminen on merkittävä huoltovarmuustoimi, jolla voitaisiin samanaikaisesti parantaa sekä maatalouden kannattavuutta että suomalaisten ruokaturvaa. Tämä nyt on vain yksi esimerkki.

Ihan lopuksi minä haluan vielä erikseen kiittää tästä ilmastovuosikertomuksesta, koska sitä muun muassa pidettiin parhaimpana laatuaan, ja myös valiokunnassa ajateltiin näin, että on todella hienoa, että tällainen... Haluan välittää kiitoksen ilmastovuosikertomuksen laatijoille, kun tiedämme, että tässä on kuitenkin iso työ takana. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Pitko.

16.27 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa on mielestäni hyviä eväitä siihen analyysiin, että ilmastotoimet eivät ole ristiriidassa meidän monien muiden tavoitteiden kanssa. Ilmastotoimet voivat tukea meidän huoltovarmuutta kotimaisen energian lisäämisen kautta, tai kuten äsken edustaja Kivelä puhui kasviproteiinien lisäämisestä ja ruokavarmuuden lisäämisestä. Jos ajattelemme ihmisten hyvinvointia ja ilmastomuutoksen torjuntaa, niin ne kulkevat täysin käsi kädessä, sillä ei meillä ole myöskään hyvinvointia, jos ei meillä ole elinkelpoista planeettaa.

Nykyään myös tiedämme hyvinkin sen, kuinka yritykset ja elinkeinoelämä kannattavat johdonmukaisia, ennakoitavia ilmastotoimia, ja tällainen poukkoileva ilmastopolitiikka, missä me nyt olemme, on omiaan laittamaan jäihin niitä tuiki tarpeellisia investointeja. Itse toivoisin, että ottaisimme tähän ilmastopolitiikkaan sellaisen positiivisen kehittämisotteen, missä me edistämme niitä keinoja, mitkä me nimenomaan näemme niiksi, mitkä kaikista eniten palvelevat meidän muitakin tavoitteita sen sijaan, että ammusse alas yksi kerrallaan jokaisen keinon, mitä esitetään.

Täällä on esitetty paljon reunaehdoja ilmastopolitiikalle. No, näinhän me politiikassa aina teemme. Ne eivät saa aiheuttaa kustannuksia esimerkiksi jollekin heikommassa asemassa olevalle, ja niin edelleen. Mutta sitten toivoisin myös, että jo tässä vaiheessa olisimme siinä osassa keskustelua, missä esittäisimme niitä konkreettisia keinoja, mitä olemme valmiita kannattamaan. No, toivottavasti me saamme näitä hallitukselta, kun odotamme tänne tosiaan tätä KAISU-suunnitelmaa ja ilmasto- ja energiastrategiaa. Me tarvitsemme konkretiaa. Viivyttely ei tee asiaa yhtään helpommaksi, päinvastoin: se tekee kalliimmaksi, kuten myös valiokunta tässä mietinnössään toteaa.

Ehkä vielä nopeasti näistä laskelmista. Valiokuntakin on korostanut sitä, että näihin laskelmiin liittyy epävarmuutta. Kun esimerkiksi laskemme metsien hiilitaseita, niin on tietenkin päivänselvä asia, että se ei ole ihan yksinkertainen asia. En itse laita mitään sitä vas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2025 vp

taan, emmekö voisi lisätä taloudellisia panostuksia näitten laskelmien tarkentamiseen, se on hyvä asia, mutta se ei ole syy olla tekemättä niitä asioita samanaikaisesti. Me voimme samanaikaisesti parantaa meidän laskelmia, lisätä esimerkiksi vertailtavuutta, mutta meidän täytyy samalla myös tehdä niitä ilmastotoimia. Tällä hetkellä tuntuu siltä, että näiden laskelmien taakse mennään sen kanssa, että ei oikeasti vaan haluta tehdä niitä tarvittavia toimia. Kyllä me tiedämme, mitkä toimet lisäävät hiilinieluja. Kyllä me tiedämme, mitkä toimet vahvistavat metsien hiilitasetta tai mitkä keinot vähentävät päästöjä. Tehdään ne.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä.

16.30 Milla Lahdenperä kok: Kiitos, rouva puhemies! Haluan itse korostaa, koska täällä tuotiin maataloutta päästöjen tuottajana aika voimakkaastikin esiin, kuitenkin sitä, että maataloilla tiedetään näistä ilmastotoimista ja niitä tehdään jatkuvasti ja niitä koko ajan toutetaan. Se on valitettavaa, että nämä toimet näkyvät sitten hitaasti meillä. Siellä maataloilla tehdään hiilensidontaa, maakunnan parantamista, lannan ja ravinteiden kierrätystä, tarkkaa lannoitusta, kasvin vuoroviljelyä, käytetään uusiutuvaa energiaa, on suojavyöhykkeitä ja kaikkea mahdollista. Suomi on vielä niin säännelty, että näitä myös tarkkaillaan, niin että se on ihan jokapäiväistä toimintaa siellä.

Myöskin sitten, kun puhuttiin kasviproteiinista, täytyy muistaa, että meidän Suomi on aika erilaisilla ilmastovyöhykkeillä ja maaperillä rikastettu. Elikkä meillä on alueita, joissa ei kasvinviljely tai viljanviljely tule kysymykseen. Siellä on nurmiviljelyä, ja silloin on luonnollista, että on myös lihakarjan tuotantoa. Tämä kokonaisuus, mitä meillä Suomessa on maatalouden osalta, kokonaisuudessaan vahvistaa meidän huoltovarmuutta.

No, sitten näistä laskentatavoista näitten metsien osalta: Kyllä minä alleviivaan sitä, että hyvin yhdenmukaiset laskentaperiaatteet pitää olla Euroopan sisällä. Muutenhan meidän vertailtavuus ei missään tule kysymykseen. Sitten toisaalta Suomessa on erinomainen metsätietämys, -tuntemus, -tutkimus, -koulutus ja -toteutus. Meidän metsiä täytyy hoitaa, että ne sitovat hiiltä, ja niitä täytyy myös hakata. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää.

16.32 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Voisin heti tämän puheen alkuun kysyä: onko näissä ilmastotavoitteissa mitään järkeä, vai onko tämä vain jonkinlainen uskonto, jossa maalaisjärki ja huoltovarmuus jäävät sivuun? Viime viikkoina olen ollut mukana useissa keskusteluissa eri konklaaveissa, joissa on pohdittu muun muassa, että poistamalla turve energiavalikoimasta Suomi voitaisiin tehdä hiilineutraaliksi lähes kertaheitolla. Kuulostaa äkkiseltään hienolta, mutta todellisuudessa se tarkoittaisi sitä, että luovumme yhdestä tärkeimmistä kotimaisista energiavaroistamme ja samalla heikennämme omaa huoltovarmuuttamme erityisesti maatalouden osalta.

Turve on ollut yksi osa suomalaista energiaomavaraisuutta ja maatalouden perustaa jo vuosikymmeniä. Se on lämmittänyt koteja ja turvannut ruuantuotantoa. Turvetta voidaan hyödyntää vastuullisesti ja hallitusti, ja se pitäisikin minun mielestäni palauttaa uusiutuvien energialähteiden joukkoon. Se on kotimainen, se on työllistävä, ja se tukee suomalaista omavaraisuutta. Päästövähennyksiä voidaan tehdä monella järkevällä tavalla, mutta ei ajamalla alas omia vahvuksiamme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2025 vp

Arvoisa puhemies! Toinen asia, joka on minua jo vuosia syvästi mietityttänyt, liittyy ilmastokeskustelun vaikutuksiin ihmisten mieliin. Olemme luoneet sellaisen ilmapiirin, jossa osa nuorista, niin naisista kuin miehistä, alkaa tosissaan miettimään, onko esimerkiksi lapsen hankkiminen edes oikein. Jotkut ajattelevat, että jättämällä lapset tekemättä he pelastavat tämän maapallon. Toiset pelkäävät, että lapsi joutuu kärsimään maapallon tuhoutumisesta. Tämä on oikeastaan aika järkyttävää, ja ajattelen, että lapsilla on oikeus syntyä maailmaan, jossa uskotaan tulevaisuuteen. Syntymää ei pidä pelätä. Perheen perustaminen ja lapsen saaminen on kauneinta, mitä maailmassa voi tapahtua.

Ilmastoasioista pitää puhua, ja niiden eteen pitää tehdä järkeviä, tutkimukseen perustuvia päätöksiä. Meillä on Suomessa paljon, mistä olla ylpeitä; puhdasta luontoa, metsää, vettä, osaamista ja tahtoa tehdä oikein, mutta meidän on myös uskallettava katsoa ilmastopolitiikkaa suomalaisten silmin ja järkevasti eikä pelon kautta. Pidetään huolta luonnosta, mutta pidetään huolta myös ihmisistä, huoltovarmuudesta ja tulevaisuuden toivosta. Suomi ei pelastu sillä, että pelkäämme, vaan sillä, että toimimme viisaasti. Hallitusohjelmaan onkin kirjattu, että tämän hallituksen ilmastotoimilla ei nosteta arjen kustannuksia eikä myöskään heikennetä Suomen kilpailukykyä, ja hyvä niin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kangas.

16.35 Antti Kangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on tullut aivan erinomaisia puheenvuoroja koskien turvetta ja huoltovarmuutta, ja siihen liittyen minunkin puheenvuoroni sivuaa tätä maaperäpäästöasiaa.

Ilmastovuosikertomuksessakin otetaan kantaa maaperän hiilidioksidipäästöihin ja nieluihin. Kotimaisessa keskustelussa paljon puhutaan turvemaiden ennallistamisesta, vettämisestä, viljelystä poistamisesta. Kuitenkin tosiasia on se, että EU:n tasolla meillä ei ole minkäänlaisia yhteneviä mittareita edes sille, kuinka turvemaata määritellään. Jokainen maa voi määrittää itse turvemaan, miten parhaaksi näkee, ja sitä myöten myös laskea turvemaan päästöt niin kuin parhaaksi näkee. Esimerkiksi Romanian-kollegat sanoivat, että kun he eivät oikein tiedä, miten nämä turvemaat lasketaan, niin he eivät käytä näitä päästölaskennassa mukana lainkaan. Tämä vääristää valtavasti ilmastopolitiikkaa, ja sitten meille sanotaan Suomessa, että teidän pitää ostaa valtiolle päästöjä esimerkiksi juuri Romanian kaltaisesta maasta, joka ei laske turvemaan maaperäpäästöjä lainkaan mukaan.

Sitten kasvu- ja kuiviketurve ja muu turpeen käyttö: Meillä on tällä hetkellä valtava ongelma turpeen luvituksen kanssa. Nyt tällä hetkellä puuta, jopa ainespuuta, menee pesään polttoon paljon enempi. Siitä tulee päästöjä jopa enemmän kuin turpeen poltosta.

Toisena asiana on ilmasto tosiasiallisesti parantavat asiat ja ympäristöä parantavat asiat, kuten aktiivihiihden tuotanto. Nyt on ongelmana se, että uusia turvelupia ei tule, niin että aktiivihiihtä saataisiin tuotettua Suomessa. Se on huoltovarmuusasia, se on ilmastoasia. Tällä hetkellä aktiivihiihiä tuotetaan käytännössä Kiinassa meidän markkinoille.

Sitten ovat fossiilisten lannoitteiden käytön vähentämistä tukevat biostimulantit. Niistäkin on valtava osaaminen Suomessa. Myös biostimulanttien tekoon käytetään turvetta, ja biostimulanteilla on tarkoitus vähentää fossiilisia lannoitteita. Kun ei saa turvelupia, ei pystytä tuottamaan.

Sitten omana lukunansa on kasvu- ja kuiviketurve. Kuiviketurve on mahdollistanut Suomessa antibioottivapaan eläintuotannon, ja suomalaisella kasvuturpeella kasvatetaan suuri osa Euroopan salaateista, puuntaimista, vihanneksista. Ei ole mitään korvaavaa. On kai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2025 vp

kennäköisiä kookoksia tuotu Etelä-Amerikasta ja vaikka mistä, mutta niillä ei lähellekään pystytä tuottamaan senlaatuista tavaraa kuin kotimaisella kasvuturpeella.

Meidän pitäisi ymmärtää — sen sijaan, että katsotaan sen pienen turveläntin ilmasto-päästöjä — katsoa kokonaisuutta ja sitä, mitä se aiheuttaa ketjussa eteenpäin. Nyt mennään tällä hetkellä laput silmillä ja mietitään, mitä yksittäinen suo tuottaa päästöjä, eikä ajatella ollenkaan, mitä turpeella voidaan korvata ja mitä se tuottaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Pitko.

16.38 **Jenni Pitko vihr:** Arvoisa puhemies! Keskusteluun vielä sen verran haluan itse korjata, että täällä puhuttiin siitä, voiko kasviproteiinintuotanto korvata lihantuotannon Suomessa. Eihän sellaista täällä kukaan tietääkseni ainakaan esittänyt. Myös lihantuottajat ja ylipäänsä maanviljelijät, joiden kanssa olen keskustellut näistä asioista, ovat aika innoissaan siitä, että me olemme saaneet Suomeen tämmöisen jopa vientituotteen, mitä kaura on, ja ylipäänsä monipuolistettua meidän viljelyrepertuaaria. Itse en pidä siitä, että tämä nähdään nyt jotenkin uhkana meidän olemassa olevalle maataloudelle. Joka tapauksessa me kulutamme näitä tuotteita, ja toivoisin, että niitä myös pystytään täällä Suomessa tuottamaan. Tuossa mainitsinkin jo kauran, joka itse asiassa aivan erinomaisesti Suomen ilmastossa kasvaa. Lisäksi herneet ja härkäpapu muun muassa ovat sellaisia, mitä moni viljelijä tällä hetkellä kokeilee, ja meillä tietämys kasvaa siitä, mitä kaikkea täällä pystytään viljelemään.

Lisäksi uudet ruokateknologiat luovat aivan merkittävän mahdollisuuden Suomelle myös vähän enemmän teollisissa olosuhteissa tuottaa ruokaa, ja tämä meidän maantieteellinen ja ilmastollinen haasteemme poistuu, kun ruokaa pystytään teollisissa olosuhteissa tuottamaan. Se parantaa myös meidän maatalouden ja ruuantuotannon huoltovarmuutta, ja näkisin, että voisimme löytää kuitenkin laajaa intoa edistää näitä. Nämä ovat myös teknologioita, mitä me voimme viedä maailmalle ja saada näin vielä Suomeen arvonalisää, joka valuu myös sinne tuottajien pussiin, mitä me ruuantuotannossa varmasti mielellämme kaikki näkisimme.

No, sitten haluaisin näiden laskelmien kritisoinnista vielä sanoa, että on totta kai tärkeätä, että metsien hiilitaseen vertailtavuus EU:ssa kasvaa, mutta muistuttaisin myös siitä, että tämä hallitus on ollut kriittinen ja eduskunta on ollut kriittinen sille, että nimenomaan näitä yhteneväistettäisiin. Tämä metsien monitorointiasetus, mitä EU:ssa on kehitetty, nimenomaan yhtenäistäisi ja lisäisi vertailtavuutta siihen, millä tavalla näitä laskelmia tehtäisiin, ja Suomi suhtautui tähän kriittisesti ellei kielteisesti — en muista, kumpi näistä se oli. Silloin perusteluna käytettiin, että koska meillä Suomessa on niin erilaiset olosuhteet, koska meillä on erityisen paljon esimerkiksi suometsiä, mitä monissa muissa Euroopan maissa ei ole, niin tätä yhteneväisyyttä ei voi tehdä. No, nyt sitten halutaan yhteneväiset laskelmat ja nimenomaan mennään sen selän taakse eikä halutakaan tehdä näitä ilmastotoimia. Mielestäni tässä on aikamoinen ristiriita, ja se lisää sitä, mitä aikaisemmin kysyin, että onko tämä laskelmien problematiikka vain otettu keinoksi viivyttellä näitä ratkaisuja. Toivon, että ei ole.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 100/2025 vp

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 16/2025 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.